

review of impacts and interactions. *Studia Prawnoustrojowe*, (58).
<https://doi.org/10.31648/sp.8245>

Давидова Є.

*студентка 4-го курсу навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*к. ю. н, доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

Поліщук М. Г.

ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ ДЛЯ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Під час аналізу системи захисту цивільних прав та інтересів слід зауважити, що в цивільному судочинстві в аспекті підвищення його ефективності потрібно виходити з того, що інститути правосуддя й судочинства мають удосконалюватися відповідно до викликів сучасного суспільства, виходячи з такого очевидного цивілізаційного факту, як фундаменталізація прав людини [3, с. 624]. Передбачене в Конституції України, інших актах міжнародного й національного законодавства право на судовий захист, яке, у свою чергу, включає право на судовий захист цивільних прав та інтересів, наділене великою кількістю проблем, що не надають ефективної допомоги особі, право якої було порушене.

Однією з найважливіших проблем цього права є нестабільність національного законодавства, а також відсутність системності при внесенні змін до Цивільного та Цивільного процесуального кодексів України, а нечіткість положень, установлених у перерахованих кодифікованих актах, надає можливість двозначного тлумачення норми права, що створює певні правові схеми, які служать для обходу закону.

Варто погодитись із думкою в.в. Комарова, який зазначає, що сучасні вимоги до розвитку процесуального законодавства ґрунтуються на тому, що рівень правової захищеності особи, інших суб'єктів права залежить від ефективності судочинства [4, с. 624]. Норми ЦПК України мають відображати модель цивільного судочинства, що виходить із розуміння громадянина як автономної особи, котра має необмежене право на судовий захист. При цьому інститут правосуддя як фундаментальний у цілій правовій системі, по суті, має розглядатися і як

форма здійснення прав і свобод громадянина, і як самостійне та правове благо, що здійснюється через справедливе правосуддя й належні судові процедури. Такий підхід до сутнісної характеристики правосуддя дасть змогу подолати погляди на правосуддя як на форму державного примусу й утвердити самоцінність процесуального порядку в механізмі правового захисту. Потрібно наголосити й на тому, що в сучасному суспільстві вимушеним є модифікація порядку цивільного судочинства зі збереженням гарантій, які надані учасникам процесу традиційними нормами, інститутами та режимами. Ще однією не менш важливою проблемою сучасного стану законодавства, яке регулює відносини щодо захисту цивільних прав та інтересів, є зниження активності суду в цивільному процесі. Така особливість може небезпечно вплинути на надані правові гарантії громадян, адже особи, які беруть участь у справі, фактично позбавлені наданих їм законом процесуальних прав і свобод. У результаті цілі цивільного правосуддя не будуть досягнуті, а також воно не буде ефективним. А.В. Цихоцький також наголошує на необхідності збереження активності суду, його прагненні виконати завдання щодо захисту порушеного права [5, с. 392]. Адже активна роль суду зумовлюється функціям судової влади та зацікавленістю суспільства в справедливому вирішенні спору й одноманітному застосуванні законодавства. Однією з головних проблем залишається звільнення суду від законного забезпечення повноти й усебічності дослідження обставин конкретної справи, чим фактично істотно полегшується робота судової гілки влади. Принциповою проблемою сьогодення залишається питання доступу до цивільного судочинства, оскільки на практиці обґрунтоване звернення до суду з питань захисту порушених прав та інтересів вимагає від заявника відповідної правової підготовки. По суті, забезпечення якісною правовою допомогою громадян залишається знову-таки проблемою. Достатньо складною залишається процедура підготовки й подання позову, належне його обґрунтування, виходячи зі змісту ст. ст. 118-120 ЦПК України. Доречним буде вказати, що ініціювання й подання позову до суду переобтяжені додатковим інформаційним навантаженням, що потребує від особи відповідних системних правових знань. Натомість на сьогодні такі інститути держави та громадянського суспільства, як інститут прокуратури, інститут адвокатури, залишаються недоступними для значної частини заявників, виходячи із ускладнених механізмів їх функціонування [9, с. 10]. ЦПК України, у супереч нормам конституції України, звужує представницькі повноваження інститутів громадянського суспільства з питань захисту інтересів своїх членів [11, с. 4]. Певною мірою на це вказують положення ЦПК України, згідно з якими у випадках, установлених законом, до суду можуть звертатися органи й особи, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб або державні чи суспільні інтереси. очевидно, таке положення не тільки не сприятиме доступності цивільного судочинства [11, с. 11-12; 13, с. 15-17], а значно його ускладнюватиме.

З огляду на вищезазначене, основними напрямками вдосконалення права на звернення до суду за захистом цивільних прав та інтересів є такі: 1) спрощення механізму звернення до суду шляхом посилення дієвості й доступності цивільного судочинства; 2) удосконалення механізму отримання правової допомоги під час підготовки заяви (позову) та інших документів; 3) забезпечення якісної первинної правової допомоги особам з інвалідністю й іншим вразливим категоріям громадян; 4) забезпечення якісного представництва інтересів осіб з інвалідністю, інших вразливих категорій громадян органами прокуратури; 5) допустимість перевірки судом правильності підготовки позову та інших необхідних документів; 6) забезпечення якісного представництва особи при зверненні до суду (наприклад, адвокат, фахівець у сфері права, інститут громадянського суспільства тощо); 7) посилення відповідальності суддів за необгрунтовану відмову у прийнятті позову й інших документів щодо захисту цивільних прав та інтересів; 8) забезпечення громадського контролю за дотриманням права на звернення до суду з боку посадових осіб відповідної установи.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Цивільне право України: Підручник За ред. Є.О. Харитонова, Н.О. Саніахметової. Київ. 2015.774 с.
3. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві України: дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.03 «Громадянське право; підприємницьке право; сімейне право; міжнародне частне право»/ Р. О. Стефанчук. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2007. 541 с.
4. Навальнева Н. Санкція як правовий засіб у механізмі правового регулювання цивільних відносин. *Підприємництво, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн.* 2019. N 3. С. 40-45.
5. Кодинець А. О. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України : дис. канд. ... юрид. Наук. Київ, 2016. 219 с.
6. Стефанчук М. О. До питання про динаміку суб'єктивного цивільного права. *Університетські наукові записки.* 2019. JNs 4 (32). С. 44-52.
7. Рішення Європейського суду з прав людини в цивільних справах. *Захист власності, приватного і сімейного життя та свободи поглядів / уклад. О. В. Ковальський ; за ред. О. С. Захарової.* Київ : Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
8. Ромащенко І. О. Порушення права як підстава для захисту цивільного права шляхом зміни чи припинення правовідношення. *Харківський національний університет внутрішніх справ.* Європейські

- перспективи = European perspectives. 2016. N 4. С. 177-182.
9. Юридична енциклопедія: в 6 т. редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. імені М. П. Бажана, 2015. Т. 5 : П-С. С. 50.
10. Карташов М. Проблеми реалізації права на звернення до суду. *Підприємництво, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн.* 2019. N 5. С. 20-23.
11. Ткачук А. В. Співвідношення зобов'язальних способів захисту цивільних права (реституція та кондикція) = Correlation of obligatory ways of protection of civil rights (restitution and condition). *Науковий вісник публічного та приватного права : Зб. наук. пр. / НДІ публ. права ; голов. ред. В. В. Галуцько.* Київ : Наук.-дослід. ін-т публ. права, 2022. Вип. 1. С. 49-54

Дембровська Ю.
*студентки юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету
Науковий керівник:
доцент, к.е.н. , доцент кафедри
цивільного права і процесу ЗУНУ
Зигрій О. В.*

ПРОБЛЕМАТИКА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Актуальність даного питання обумовлена великою кількістю громадян, які не можуть працевлаштуватися, саме це гальмує розвиток країни.

Однією з основних проблем України є високий рівень безробіття, показник якого постійно збільшується.

Російсько-українська війна дуже негативно вплинула на показник безробіття на наших теренах. З початком повномасштабного вторгнення рівень безробітних значно виріс. За даними Міністерства Фінансів України станом на 2021 рік, безробітних у нашій країні було близько 1,5 мільйона людей, це 10,3 %, а вже наприкінці липня 2022 року, за даним НБУ, рівень безробіття сягнув 35% [1].

На сьогоднішній день актуальною проблемою на ринку праці, що також призводить до високого рівня безробіття є гендерна дискримінація. На жаль, в Україні все ще порушується стаття 2-1 КзПП, де зазначається, що держава повинна забезпечувати рівність трудових прав громадян незалежно від статі. Це порушення проявляється у тому, що заробітна плата в чоловіків дуже часто більша ніж у жінок під час виконання однакових трудових обов'язків. Також жінкам важче знайти кваліфіковану роботу, особливо коли у них є маленькі діти [2].

Слід виділити, що у нас дуже багато безробітних саме серед молоді,